

Những thực phẩm quen thuộc của Nhật Bản

— Những đồ ăn có thể dùng để làm chò chơi —

Hiện đã sang tháng 9, nhưng chúng tôi xin nói về một loại hoa quả không thể thiếu được trong mùa hè. Đó là dưa hấu.

Trái dưa hấu to, tròn, được bày thành từng dãy ở các cửa hàng rau quả. Từ xa trông là đã nhận ra ngay, khiến trong lòng ta cũng nhộn nhịp khi thấy hè về. Dưa hấu, đem để lạnh rồi mới ăn thì dù đang khát đến đâu cũng thấy mát họng. Để có thể để cả quả dưa hấu vào tủ lạnh cũng khá mất công xấp xếp những thứ khác trong tủ, nhưng đến khi nghe tiếng mẹ gọi “Nào lại đây, mẹ bỏ dưa đây”, thì mọi người trong nhà đều xúm lại, cùng ngồi cắn dưa ăn ngon lành. Thật không còn gì vui bằng.

Nếu chúng ta có dịp đi nghỉ mát ở biển cùng gia đình hoặc với công ty, thì không thể nào thiếu được quả dưa hấu. Dù có nặng đến mấy thì cũng cố mà mang theo. Tại sao ư? Vì đây là nhân vật chính trong trò chơi giải trí “Suika wari”- tạm dịch là “Đập dưa hấu” trên bãi biển. Trò chơi như sau. Mọi người lần lượt bịt mắt, tay cầm gậy và dựa vào những lời gợi ý của người đứng xung quanh mà tìm về phía có đặt quả dưa hấu rồi dùng gậy đập vào quả dưa. Người đập trượt, gậy ra những trận cười nghiêng ngả, người đập trúng cũng khiến mọi người cười rộn rã. Quả dưa hấu sau khi bị đập vỡ, sẽ được chia cho mỗi người một miếng cùng ăn vui vẻ. Có thể ví trò chơi “Suika wari” như một câu hát mùa hè của Nhật Bản. Trái dưa hấu, cùng với con người, vượt qua mùa hè nóng nực- luôn là thứ hoa quả được mọi người ưa thích.

Đỗ đỏ và gạo là hai loại ngũ cốc thường được dùng để làm Otedama, một loại quả cầu bằng vải để chơi tung hứng, một loại đồ chơi truyền thống cho bé gái tại Nhật Bản. Người ta lấy đỗ hoặc gạo nhồi vào một chiếc túi vải, khâu kín lại làm thành quả cầu Otedama. Trên thế giới cũng có nhiều nước có đồ chơi này, nhưng ở Nhật Bản, đồ chơi này là đồ chơi truyền thống cho bé gái. Ngày nay, trong tình trạng kiểu gia đình hạt nhân chỉ có hai thế hệ sinh sống đang ngày càng phổ biến thì tập quán làm cầu Otedama để truyền từ mẹ sang con, rồi từ con sang cháu đang dần mai một thì Otedama cũng dần trở thành một món đồ chơi bị lãng quên.

Ngày xưa, một phần do ít đồ chơi, nhưng chắc còn là vì người dân biết là gạo và đỗ là những thứ lương thực đắt đỏ, nên đã dùng những loại lương thực này để làm Otedama vì biết rằng đây là một trò chơi rất tốt cho sự phát triển của trẻ nhỏ.

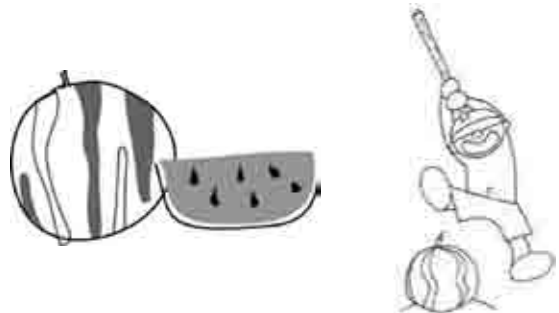
身近にある日本の食物

— 遊びにも使える食物 —

9月になりましたが、夏になくはならないスイカについてお話しします。

スイカが店先に並ぶと、その丸くてひときわ大きな形は、すぐ見つけることができ、夏がきたと心が躍ります。冷やして食べると乾いたのども潤います。冷蔵庫の中を整理して入れ込むのも大変ですが、「さーあ！スイカを切りますよ！」の母親の呼ぶ声から始まって、家族揃ってスイカにかぶりつくうれしさはたまりません。

家族や会社の仲間などと海水浴場に行くときにはスイカは欠かせません。重くても提げていきます。砂浜でのレクリエーションの代表格は“スイカ割り”です。目隠しした人が棒をもって、周囲の声だけを頼りにスイカを割る遊びです。割ろうとして振り下ろした棒が空振りにおわっても、うまく割れても、砂浜は笑い声であふれます。もちろん割れたスイカはみんなで分け合って食べます。“スイカ割り”は日本の夏の風物詩です。スイカは暑い夏と一緒に乗り切る人気者です。

次に、現在でも貴重で高価な小豆やお米についてお話しします。

小豆やお米は、お手玉遊びに使う“お手玉”を作るのに使います。世界にもお手玉遊びはありますが、日本では特に女の子の遊び（おもちゃ）として定着してきました。昨今の核家族化進行とともに、母から娘、孫へと作り方や遊び方が伝承されなくなり、日本の子供たちの遊びとして、忘れ去られていっています。

昔はおもちゃが少なかったとはいえ、お手玉遊びが子供の成長にとってよい遊びであるということを知っていたからこそ、食物として貴重で高価な小豆やお米を使ってまで“お手玉”を作り、子供に与えたのでしょ。

